

JARKKO SIPILÄ

PELONTEKIJÄT

CRIME
TIME

Pelontekijät

Jarkko Sipilän aiemmat kirjat:

Koukku (Book Studio, 1996)
Kulmapubin koktaili (Book Studio, 1998)
Kosketuslaukaus (Book Studio, 2001)
Tappokäsky (Book Studio, 2002)
Karu keikka (Book Studio, 2003)
Todennäköisin syin (Gummerus, 2004)
Likainen kaupunki (Gummerus, 2005)
Mitään salaamatta (Gummerus, 2006)
Kylmä jälki (Gummerus, 2007)
Seinää vasten (Gummerus, 2008)
Prikaatin kosto (Gummerus, 2009)
Katumurha (Gummerus, 2010)
Paha paha tyttö, Harri Nykänen ja Jarkko Sipilä (Crime Time, 2010)
Muru (Crime Time, 2011)
Ei vasikka käskien laula (Crime Time, 2012)
Suljetuin ovin (Crime Time, 2012)
Rahan metsästäjät, Jarkko Sipilä ja Scott Stevenson (Crime Time, 2013)
Valepoliisi (Crime Time, 2013)
Luupuisto (Crime Time, 2014)
Mies kuumasta (Crime Time, 2015)
Valheen kasvot (Crime Time, 2016)
Elämäni gangsterina (Crime Time, 2016) – toim.
Syvälle haudattu (Crime Time, 2017)
Helsingin pimeä puoli – 100 karua tapausta (Tammi, 2018)
Häikäilemätön (Crime Time, 2018)
Uhripeli (Crime Time, 2019)
Immu (Bazar, 2019) – toim.
Syy tappaa (Crime Time, 2020)
Late (Crime Time, 2020) – toim.

Kirjoja on julkaistu myös pokkareina ja useamman romaanin kokoelmina sekä äänikirjoina.

Englanniksi:

Helsinki Homicide: Against the Wall (Ice Cold Crime, 2009, alkup. Seinää vasten)

Helsinki Homicide: Vengeance (Ice Cold Crime, 2010, alkup. Prikaatin kosto)

Helsinki Homicide: Nothing but the Truth (Ice Cold Crime, 2011 alkup. Mitään salaamatta)

Helsinki Homicide: Cold Trail (Ice Cold Crime, 2013, alkup. Kylmä jälki)

Helsinki Homicide: Darling (Ice Cold Crime, 2014, alkup. Muru)

Helsinki Homicide: Behind Closed Doors (Ice Cold Crime, 2015, alkup. Suljetuin ovin)

Dark Side of Helsinki (Tammi, 2018)

Saksaksi:

Im Dämmer des Zweifels (Rowohlt, 2007, alkup. Kosketuslaukaus)

Die weiße Nacht des Todes (Rowohlt, 2007, alkup. Likainen kaupunki)

Italiaksi:

Morte a Helsinki (Aliberti Editore, 2011, alkup. Seinää vasten)

Jarkko Sipilä

Pelontekijät

Takamäki 21

Helsinki

Tämän kirjan kaikki henkilöhahmot ja tapahtumat ovat keksittyjä.

© 2021 Jarkko Sipilä

Kannen ulkoasu: Lasse Rantanen

Sisuksen ulkoasu: Tom Backström

Taitto: Noora Ohvo

ISBN 978-952-291-971-7

Painopaikka: EU 2021

Prologi 2006

Keskiviikko 1. maaliskuuta 2006

Paavo Ojala puristi vihoissaan sormillaan matkapuhelimensa nappulaa niin rajusti, että punaisen luurin painike oli upota laitteeseen. Kolmekymmentäviisivuotias, automekaanikon haa-lariin pukeutunut mies ensin kirosi ja perään huokaisi, mutta kumpikaan reaktioista ei lieventänyt kiukkuja.

Sininen Ford Focus makasi korjaamohallin nostotelineel-lä ilman renkaita. Ojala oli ollut vaihtamassa autoon iskun-vaimentimia. Se oli rutiinihomma, yksi auton tyyppivoista. Seisontajarrukin vaati korjausta. Se saisi jäädä kesken. Perkele, kovapiirteinen ja vantterra Ojala kirosi taas mielessään.

Ei tähän tätä enää tarvittu. Ex-vaimon kanssa oli ollut ri-i-taa. Ruotsi oli kaatanut Leijonat pari päivää sitten Torinon olympialaisten finaalissa. Eikä Suomen kansa ollut tajunnut parastaan, vaan äänestänyt sen punatukkaisen akan toiselle presidenttikaudelle, joka alkoi tänään.

Ja vielä tämä, Ojala kihisi.

Paavo Ojala oli jo uskonut parempaan. Vuoden 2006 piti olla uusi alku. Hän oli päättänyt lopettaa rötöstelyt ja aloittaa uuden elämän. Linnasta oli tarttunut mukaan autonomientajan paperit, ja työpaikkakin oli järjestynyt. Vihanhallintakurssikin oli käyty.

– Ojala! samanlaisiin sinisiin haalareihin pukeutunut keski-ikäinen mies huudahti. Törmä oli Ojalan pomo, mutta työskenteli samaan tapaan auton parissa kuin muutkin pienehköllä autokorjaamolla. Halliin mahtui kolme nostotelinettä.

– Ojala! Ei vielä ole safkis, mies joutui huomauttamaan ennen kuin sai vastaukseksi epäselvän murahduksen. – Mi-hin sä oot lähdössä?

– Pitää hoitaa yksi asia.

– Taas, Törmä ihmetteli. – Ei tällainen käy laatuun, kai sä sen tajuut. Focus pitää saada iltapäivällä asiakkaalle.

– Tee se sitten itse, Ojala murahti ja potkaisi pyörillä liikkuva työkalulaatikkoa niin, että se kaatui betonilattialle.

– Hei, hei! Törmä rauhoitteli.

– Mä otan loparit, Ojala totesi ja riuhtoi kävellessään haalaria yltään. Hän ehti pieneen ikkunattomaan pukuhuoneeseen ja istui jakkaralle riisumaan lahkeet. Mies veti oranssista peltikaapista farkut ja nakkasi öljyiset haalarit keskelle lattiaa.

Törmä tuli ovensuuhun. – Pave, sä et saa sun taustalla välttämättä näin hyvää duunia... Tota, haluutko jutella jostain?

– Näytänkö mä siltä, että haluan jutella?

– Et näytä, mutta ehkä silti pitäisi, Törmä totesi. – Käytä järkeäsi. Sä oot aina menny liikaa tunteella. Muista, mitä linnassa sanottiin niistä raivonpuuskista. Laske kymmeneen.

Ojala kääntyi ottamaan kuluneen nahkatakkinsa kaapista ja veti sen ylleen.

– Mä sanoin, että mä otan lopputilin.

– Mieti vielä. Sä oot hyvä mekaanikko. Mielelläni pitäisin sut täällä. Oikeesti.

Paavo Ojala ei sanonut enää mitään, vaan käveli ovelle

Törmän eteen ja odotti, kunnes tämä väisti.

Ojala jatkoi hallin päädyistä ulos. Lumi narskui tossujen alla. Pakkasta oli kirpeät kymmenen astetta ja sää poutainen. Liika lumi oli aurattu hallin pihasta viereisen metsätontin kupeeseen. Ojalan oma viistokeulainen, valkoinen Mercedes-pakettiauto seisoi pihassa. Umpikorinen paku oli vuosimallia 1995, mutta Ojala oli pitänyt sen omalla työllään kunnossa.

Lyhyen hehkutuksen jälkeen diesel käynnistyi. Ojala peruutti ja käänsi kadulle.

– Saatana, mies kirosi ja läimäytti kämmenellään muovista rattia. Hän menisi selvittämään asian, mutta sitä ennen pitäisi käydä vielä pikaisesti kotona hakemassa ase.

Koulu oli tyyppillinen alakoulurakennus, kaksikerroksinen, nauhaikkunainen talo, joka seisoi laajalla tontilla. Pihassa näkyi pari keinua ja kiipeilytelinettä, muutama puu ja parkkipaikka sekä jalkapallokenttä.

Ojala ajoi mersupakunsa parkkiruutuun, jossa luki ”Vain opettajille”, ja suuntasi ripein askelin kohti taloa. Piha oli tyhjä, tunnit olivat käynnissä.

Hän oli päättänyt tulla selvittämään asian heti. Hänen poikansa Teppo oli kaksitoistavuotias ja kävi kuudetta luokkaa. Tepi oli isänsä mielestä ressurkka, kun ei kyennyt pitämään puoliaan samalla luokalla olevia poikia vastaan. Isä oli yrittänyt karaista poikaansa, mutta siitä ei ollut ollut mitään apua. Poika oli liian arka pannakseen kiusaajille vastaan ja oikein kerjäsi saada turpaan. Sille tulisi nyt loppu.

Paavo Ojala repäisi auki ulko-oven ja astui tuulikaapista koulun käytävälle. Hän kuuli lasten ääniä aulan oikealta puolelta. Siellä oli muutamia värikkäitä istumakuutioita, joiden

luona näkyi kolme hahmoa. Aulasta lähti useita vaatehyllyjen reunustamia käytäviä, joilla luokat sijaitsivat. Molemmissa päädyissä oli portaat ylös.

– Senkin läski kanteli, huudahti pojista pienikokoisin.

– Vitun jokinorsu, säesti pitkä ja laiha poika samalla tönnäisten vihreällä kuutiolla istuvaa poikaa.

Ojala tunnisti poikansa, joka oli haudannut kasvonsa käsiinsä siten, että ranteet olivat kasvojen edessä ja etusormet korvissa.

– Mitä perkelettä täällä tapahtuu? Paavo Ojala sanoi harpooen poikien luo. Kiusaajakaksikko vaikenä yllättyneinä. Paavo nosti Tepin pystyyn ja siirsi kädet tämän kasvoilta. Silmistä näki heti, että poika oli itkenyt. Pyylevä farkkuihin ja collegepaitaan pukeutunut Tepi ei sanonut mitään.

Isä kääntyi kaksikon puoleen. – Mä vittu kysyin, mitä täällä on tapahtunut?

– Ei mitään... pidempi pojista sai sanottua säikähtäneellä äänellä.

– Kuka sä oikein luulet olevas? kysyi pienikokoisempi uhmakkaasti.

Paavo Ojala veti varoittamatta kevyen avokämmenen pojan poskelle. – Vastaa saatana, mies vaati.

Läpsäisy selvästi sattui. Pojan poski alkoi punertaa isukohdasta, ja hän nosti kätensä kasvoilleen. – Sä oot pulassa, vitun lastenhakkaaja, poika huusi. – Pedari!

Paavo Ojala löi häntä uudestaan toiselle poskelle. Tällä ker-
taa terävämmin, muttei niin kovaa, että poika olisi kaatunut.

– Aiii, poika kiljaisi. Itku oli nyt jo lähellä.

– Anna kuulua, mitä tapahtui, Ojala tivasi.

Poika piteli nyt toista poskeaan ja itkua pidätellen sanoi:

– Tuli riitaa välitunnilla, ja rehtori käski meidät tähän odotamaan, että hän ehtisi tulla selvittämään asian.

– Ei oo vielä tullut, täydensi toinen.

– Tepi, isä käänsi katseensa poikaansa. – Mikä riita teille tuli?

Teppo katsahti kiusaajiinsa. Isän läsnäolo rohkaisi, vaikka poika häntä pelkäsikin. Ääni oli hiljainen, isän reaktiota arkaileva. – Noi vei mun avaimet ja pudotti ne katukaivoon.

Isä veti litsarin poikansakin poskelle. – Ja sä menit vittu kantelemaan. Mikset anna niille takaisin samalla mitalla?

Teppo ei vastannut, vaan käänsi katseensa alas. Paavo katsoi poikaansa. Hän ei tuntenut sääliä, vaan voimattomuutta. Tepi oli hänen ainoa lapsensa, mutta poika ei todellakaan ollut tullut isäänsä. Paavo ei tajunnut, miksei tämä puolustanut itseään. Oli sen sijaan mennyt häpeällisesti kertomaan kiusaajistaan. Se pani vihaksi. Aina hän sai olla pelastamassa poikaansa hankalista tilanteista, miten tämä selviäisi elämästä? Pojalle pitäisi näyttää kerralla, miten asiat hoidetaan.

– Miksi vitussa menitte tekemään jotain noin tyhmää? Isä kääntyi taas kaksikon puoleen.

– Se oli vaan leikkiä, eiks niin Teppo? pitkä poika yritti. Toinen piteli edelleen poskeaan.

Tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun Teppoa oli kiusattu. Piina oli koulun vaihtamisen jälkeen jatkunut täälläkin. Paavo Ojala ei kestänyt katsoa poikansa heikkoutta ja pelkurimaisuutta.

Hän nosti kämmenensä iskuun, mikä sai kummankin kiusaajapojan suojaamaan kädellä päätään. Ojala nappasi pienikokoisen pojan kädestä kiinni ja väänsi niin, että tämän ranne murtui. Toinen kiusaaja ehti kauhuissaan livahtaa karkuun.

Pienikokoinen poika valahti lattialle ja huusi tuskissaan.

Isä tarttui Tepin käsivarteen ja repäisi tämän mukaansa käytävään. Hän mietti vielä hetken, pitäisikö vain häipyä ja panna poika taas uuteen kouluun, mutta hän tiesi, ettei asia sillä ratkeaisi. Tämä oli hoidettava kerralla kuntoon, hän ajatteli ja jatkoi päättäväisesti käytävää pitkin. Opettajainhuone ja koulun kanslia olivat käytävällä aulasta oikealle.

Yhden luokan ovi raottui. – Mitä täällä tapahtuu? Tummatukkainen, silmälasipäinen nainen kysyi raosta.

– Pieniä erimielisyyksiä vaan, ei mitään vakavaa, Ojala sanoi ja jatkoi eteenpäin vetäen poikaansa perässään. – Rehtori tulee pian selvittämään asiaa, hän lisäsi hymähtäen päälle.

Kiusaaja huusi edelleen lattialla, ja opettaja uskaltautui varovasti käytävälle tutkimaan tilannetta.

Paavo Ojala saapui kanslian ovelle ja nykäisi sen auki. Isä työnsi poikansa pieneen aulaan, jossa oli kaksi suljettua ovea, oikeanpuoleisessa luki ”kanslia” ja vasemmassa ”rehtori”.

Paavo Ojala ei koputtanut, vaan tempaisi rehtorin oven auki. Huone ei ollut erityisen iso, mutta sinne oli ahdettu toimistopöytä ja kuuden hengen neuvottelupöytä. Kirjahyllyt täyttivät vasemman seinustan. Oikealla oli erikorkuisia kaappeja, joista yhden päällä näkyi höyryävä kahvinkeitin.

Nelikymppisellä villatakkimiehellä oli kahvipannu kädessään, ja hän täytti mukiaan. Silmälasipäisen miehen hiukset olivat tummat ja lyhyet.

– Kuka te olette? rehtori kysyi.

– Paavo Ojala. Olemme kyllä tavanneet aiemmin.

– Niinhän se olikin.

– Miten voi olla, ettette saa kuriin noita nilkkejä, jotka nöyryyttää mun poikaa?

Rehtori asetti kahvimukin pöydälleen ja istui pöytänsä taakse. Huoneen ainoa ikkuna oli rehtorin selän takana. Paavo Ojala seisoi muutaman metrin päässä Tepi selkensä takana. Kanslisti kävi ovella ilmoittamassa, että aulasta kuului huu-toa. Rehtori käski naisen selvittää, mistä oli kyse.

– Niin aivan, rehtori sanoi Ojalalle. – Sitä tapausta olin-kin juuri tulossa ratkomaan.

– Mutta kahvihetki oli tärkeämpi? Paavo Ojala huomautti silmiään siristäen.

– Jätin pojat ensin keskenään keskustelemaan siitä, miten asia voitaisiin sopia. Siinäähän ei ollut kyse mistään kovin va-kavasta.

Paavo Ojala ei vastannut. Hän oli kuullut kaikenlaisia seli-tyksiä. Tämä oli Tepon kolmas koulu, siirtojen syynä oli alati paheneva kiusaaminen. Lääkärilläkin oli käyty, ja siellä oli pojalle määrätty rauhoittavia lääkkeitä, mutta Paavo Ojalan mielestä se ei ollut ratkaisu. Poika sairasteli usein aivan kuin haluaisi laistaa koulunkäynnin ja oli halunnut lopettaa kaikki harrastuksetkin.

– Nuorten kehitykseen kuuluu kilvoittelu, joka saattaa välillä yltyä jopa tönimiseksi, nimittelyksi tai vaikka lumi-pesujen antamiseksi. Sellaiseen täytyy elämässä tottua. Elämä on kovaa, ja poikien pitää karaistua, rehtori jatkoi.

Paavo Ojala tunsu tämän puolen elämästä, hän oli tehnyt itse pahoja asioita ja käyttänyt empimättä väkivaltaa. Hänellä oli kuitenkin kaksi periaatetta: älä vasikoi ja ole heikomman puolella. Tätä noudattaen ei saanut kähveltää vanhuksilta vaan piti ryöstää kauppa. Koulumaailmaan sovellettuna se tarkoitti sitä, että koska oppilas oli heikompi, vaikka olisikin ollut kiusaaja, niin silti rehtori oli vahvempana vastuullinen.

– Turha tässä on koulua tai opettajia syyllistää, jos lapsi on kovin herkkä, rehtori yritti vielä.

Ojala ei aikonut kuunnella tuollaista lässytystä. Rehtori yritti välttää vastuuta. Hän kyllä tiesi, ettei ollut mikään malli-isä ja ehkä pojasta oli kasvanut vähän omalaatuinen. Muutamia vuosia hän oli istunut vankilassa, ja sillä välin poika oli etääntynyt hänestä. Avioliitto oli hajonnut vuosia sitten, ja poikaa oli juoksutettu vanhemmalta toiselle. Todellinen tilanne oli se, ettei kumpikaan ollut halunnut ottaa riittävästi vastuuta Tepistä. Lopulta lapsi oli päätnyt isälle, joka kuitenkin huolehti pojastaan. Hän ei aikonut jättää tätä asiaa tähän.

Kanslisti saapui ovelle. – Siellä on yhden kuudesluokkalaisen pojan käsi murtunut.

– Tappelivat keskenään? rehtori kysyi Paavo Ojalan ohi.

Kanslisti pudisti päätään. – Pojat sanoivat, että nahkatakkinen mies, tämä Tepon isä, väänsi toisen käden.

Rehtori katsoi äimistyneenä Paavo Ojalaa.

– Tämä on vakava paikka, rehtori totesi ja käski kanslistia soittamaan poliisille.

– Ette arvaakaan, kuinka vakava, Paavo Ojala sanoi ja otti takin taskustaan lyhytpiippuisen Smith & Wesson -revolverin. Hän nosti sen osoittamaan kohti rehtoria, joka jäykistyi paikoilleen.

– Rauhoitutaanpas nyt, rehtori takelteli. – Tilanne kyllä selviää. Eihän tässä ole kiirettä kutsua poliisia paikalle, jos puhutaan asiat halki...

– Niin selviääkin, koska minä selvitän tämän nyt, Paavo Ojala totesi ja vilkaisi poikaansa. – Tepi, kuuntele tarkkaan. Elämässä on muutama tärkeä asia. Ensinnäkin kohteile kaikkia niin kuin he ansaitsevat, toiseksi ole oikeudenmukainen

ja aina heikomman puolella. Ja muista erityisesti, ettet enää ikinä missään tilanteessa vasikoi. Asiat on hoidettava itse.

Paavo Ojalan katse palasi rehtoriin.

– Rauhallisesti, rehtori sanoi noustessaan seisomaan. Hän kohotti käsiään ylös kuten monet aseella uhatut tekevät yritäessään lieventää tilannetta. – Turha kiihtyä tällä tavalla.

Toisesta huoneesta kuului kiihkeää puhetta, kun kanslisti selitti tilannetta hätäkeskukseen.

– Lopeta lässytys, olen ihan rauhallinen, Paavo Ojala sanoi. Hän ei jäänyt kuuntelemaan enempää vaan painoi liipaisimesta. Rehtori vajosi lattialle. Ojala kiersi pöydän taakse lattialla makaavan rehtorin luo ja ampui uudestaan. Ensimmäinen laukaus oli osunut rintaan, toinen osui päähän.

Veriroiskeita oli lennähtänyt Paavo Ojalan kengille ja housuille. Hän laski aseensa pöydälle.

– Tepi, mene vaan ulos ja ole ihan rauhassa. Tämän jälkeen sua ei enää kiusata. Mä jään odottamaan poliisia, Paavo Ojala sanoi. Hän hymyili pojalleen. Hän ei näkisi tätä nyt muutamaa vuoteen.

Poika ei saanut sanottua mitään, vaan poistui hiljaa käytävälle ja sulki oven perässään.

Viisitoista vuotta myöhemmin

2021

Tiistai 3. lokakuuta 2021

1. luku

Tiistai kello 20.55

Malmi, Helsinki

Tuulilasin pyyhkijä putsasi poliisimaijan etulasin, mutta tihkusade sumensi sen heti uudestaan. Sinivalkoinen, heijastin-nauhainen mersumaija jatkoi Kirkonkyläntietä etelään kohti Malmin keskustaa.

Katu oli nelikaistainen, ja puurivistö ajoratojen välissä erotti vastakkaisiin suuntiin ajavien kaistat. Malmin peruskoulu jäi oikealle. Vaalea rakennus muistutti autoa ajavan Joonas Takamäen mielestä muukalaislegioonan linnaketta vanhoista leffoista. Joka kulmassa oli vielä vartiotornikin.

Märkä asfaltti imi niin maijan kuin katulamppujenkin valot. Havaintojen tekeminen oli vaikeaa, kun ihmiset muuttuivat hämäräksi möykyiksi.

Takamäellä ja vieressä istuvalla Milka Mustavaaralla ei ollut päällä mitään tehtävää. Sellaista odotellessa päämäärätön ajelu tilastoitiin liikennevalvonnaksi, jotta sitäkin saatiin riittävästi päälliköiden tilastoihin. Se sopi, ja uudehko mersu oli

selvästi mukavampi auto kuin poliisin loppuun ajetut Transporterit.

Mustavaara oli muutamaa vuotta Takamäkeä vanhempi. Naisen tummat hiukset olivat poninhännällä.

Etulasissa oli revika-kamera, joka luki vastaantulevien rekisterikilpiä ja ilmoitti anastetuista autoista sekä sellaisista, joista oli jäänyt katsastus väliin tai verot maksamatta. Vehje ei nyt kuitenkaan toiminut, koska tihkusade samensi kameran.

Sade oli tyhjentänyt Ylä-Malmin kadut. Koiran kävelyttäjiä oli muutamia, lenkkeilijöitä näkyi vähemmän. Takamäki oli tyytyväinen, ettei ainakaan toistaiseksi ollut joutunut ulos vasta-alkaneella vuorolla. Haalarit kestivät vettä hetken, mutta kastuivat sitten nopeasti läpi.

Keli oli silti poliisien mieleen. Molemmat poliisit olivat nuoresta iästään huolimatta sen verran kokeneita tietääkseen, ettei sään rauhoittavasta vaikutuksesta pitänyt mainita ääneen, koska taika katoaisi sillä hetkellä. Saman tien jossain ammuttaisiin ja syntyisi piiritystilanne, jolloin he hytisisivät tunteita läpimärkinä jossain puskassa.

Se oli selvä, että illan edetessä tulisi kotikeikkaa ja jahdattaisiin jotain huumeuskia. Maailma oli muuttunut, kun poliisillekin pantiin entistä hanakammin vastaan. Takamäki oli joskus miettinyt, miksi näin oli. Johtuiko se poliisista itsestään? Siitä, että kaupungeissa partioitiin panssarimersuilla ja jalkapallo-otteluissa poliisi näkyi mustiin, nykyajan haarniskoihin sonnustautuneina joukkojenhallintayksikköinä? Kun poliisi näytti kovemmalta, koki osa kansalaisista tehtäväkseen panna hanakammin vastaan. Maijan ohjaamossa oli aikaa miettiä tällaistakin.

– Miksi me ollaan parina? Mustavaara kysyi. – Ei ole aiem-

min oltu.

– Onko se ongelma? Takamäki ihmetteli.

Helsingissä partiopoliisit ajoivat vakituisina pareina, mutta lomat tai sairauslomat saattoivat sekoittaa järjestelyjä. Oli myös poliisilaitoksia, joissa parit vaihtuivat jatkuvasti. Poliisit olivat ylipäänsä hyvin tarkkoja ja kriittisiä siitä, kenen kanssa olivat partiossa tai töissä samaan aikaan. Eteen saattoi tulla mitä tahansa, ja oli äärimmäisen tärkeää, että saattoi luottaa itseensä ja kollegoihin. Lähin apu tilanteessa oli aina partio-kaveri. Huonosta maineesta oli vaikea päästä eroon.

– Ei mikään ongelma, olen kuullut susta vain hyvää, Mustavaara sanoi.

Hän mietti hetken ennen kuin jatkoi: – Tuli vaan mieleen yks juttu... Kun mä olen hakenut paikkaa murharyhmästä ja kaikki tietävät isäsi työskentelevän siellä, niin onko tässä jotain sellaista, että sulla on salainen tehtävä vakoilla mua.

Oikealla nousi iso, laatikkomainen tiilikirkko. Sen paikalla oli sijainnut Malmin kunnantalo. Komea puuhuvila torneineen oli rakennettu viime vuosisadan alussa ja toiminut kirkkona sen jälkeen, kun Malmi yhdistettiin Helsinkiin toisen maailmansodan jälkeen. Historiallinen rakennus purettiin uuden kirkon tieltä 1980.

Katu kääntyi laiskasti vasemmalle. 60-luvun kerrostalot oli sijoitettu harvakseltaan, ja pääosa oli kolmekerroksisia. Puitakin mahtui väliin. Poliisien katseet kiersivät maisemassa etsien jotain poikkeavaa.

– Täh, vakoilla sua? Joonas Takamäki naurahti ja haroi parransänkeään. – Ei mulle ainakaan ole sellaisesta kerrottu. Sen kyllä tiesin, että sä oot sinne väkivaltaan hakenut. Joku puhui siitä pukuhuoneessa.

Maija lähestyi Malmin keskustaa. Talojen alakerroissa oli pizzerioiden ja baarien lisäksi muitakin liikkeitä.

– Kuka siitä kertoi? Milka kysyi.

– En oikeasti muista, Takamäki väisti ja käänsi maijan vasemmalle Malmin raitille ja edelleen viidenkymmenen metrin päästä oikealle Ylä-Malmin torille.

Liikehuoneistot kiersivät pitkulaista aukiota, jota oli rajattu autot estävillä tolilla. Ne olivat kevyttä mallia, eikä kuormurin kaapannut sekopäinen terroristi niihin pysähtyisi.

Tihku yltyi kevyeksi sateeksi.

Takamäki ajoi hitaasti syvemmälle torille: eteen tuli baareja, kampaamo, apteekki, Prisma ja ovi Malmintorin kauppakeskukseen, josta pääsi juna-asemalle. Sinänsä Malmi voisi itsenäistyä uudestaan omaksi kaupungikseen, sillä Malmintorin palvelut suutarista lääkäriin ja pankista optikkoon peittosivat sen, mitä monesta suomalaisesta pikkukaupungista löytyi.

Takamäki parkkeerasi auton kuivuneen suihkulähteen, Seppo Mannisen 80-luvulla suunnitteleman Elämän vesi-kasteveistoksen kupeeseen. Keula osoitti kohti kauppakeskusta ja sen mainosvaloja. Ketään ei näkynyt.

Vesi oli suihkulähteestä kuivunut jo viisi vuotta sitten, mutta elämä jatkui. Takamäki oli rullannut sivuikkunaa muutaman sentin alas, jotta kuulisi ulkoäänet.

Mustavaara ilmoitti poliisin johtokeskukseen Pasilaan, että he valvoivat yleistä järjestystä ja turvallisuutta Ylä-Malmin torilla. Ei paikassa sinänsä ollut juuri nyt mitään valvottavaa. Seutu kuului Helsingin levottomiin alueisiin, ja näissä poliisit ikään kuin ilmoittivat läsnäolostaan aika ajoin. Torilla seisova poliisimaija oli huutomerkki. Näin toimittiin Helsingin

rautatieasemalla, Sörnäisten piritorilla sekä Itäkeskuksen Tallinnan aukiolla ja myös monissa muissa paikoissa.

Takamäki piti moottorin päällä. Tuulilasin pyyhkijät siivosivat näkymää, ja puhallin esti huurtumisen. Peilejä piti vahtia myös, koska joskus nuoret pahantekijät olivat onnistuneet maalaamaan spraymaalilla poliisiautoihin omia sotkuisia tunnuksiaan.

Takamäki jatkoi aiheesta. – Miksi mun pitäisi vakoilla sua? Oothan sä jo ollut siellä harjoittelussa ja muutenkin tekemisissä Joutsamon kanssa.

Anna Joutsamo kuului rikoskomisario Kari Takamäen tutkintaryhmään.

– Niin, Mustavaara sanoi samalla kun katse kiersi ympäristössä. – Mietin vaan, onko tää joku testi.

– No, ei oo, Joonas Takamäki sanoi. – Toivottavasti pääset sinne, jos oikein haluat.

Mustavaara käänsi katseensa kolleegaan. – Etkö sä haluaisi?

– Emmä tiedä, Joonas Takamäki totesi. – Tässä hommassa mä tiedän, milloin tulen töihin ja milloin lähden kotiin. Murharyhmässä on toisin. Mä muistan yhden joulun, kun faija lähti kiireellä joulukirkosta selvittämään jotain juttua. Se on ollut koko elämänsä duunissa. Eikä siinä mitään, siitä se tykkää.

– Ymmärrän tuon, Milka vastasi. – Mä oon ajanut keikkaa seitsemän vuotta. Paljon samoja osoitteita ja ihmisiä... Osan muistan jo nimeltä ja tiedän synkät taustatarinat. Laiminlyödyt alakouluikäiset ovat varttuneet teineiksi, ja niistä on tulossa uusia vakioasiakkaita. Monen lapsen – niin kantasuomalaisen kuin ulkomaalaistaustaisenkin – raiteet on asetettu siten, että ne vievät suoraan pahalle puolelle. Mä pelkään, että kyynistyn liikaa näissä hommissa.

– Ja väkivallassa se helpottaisi? Joonas kysyi. – Siellä sä näet joka päivä niiden synkkien tarinoiden viimeiset luvut, jotka ei...

Etulasissa välähti punainen valo, joka katosi. Vanhempi konstaapeli huomasi vaakasuoran punaisen valoviivan muuttaman metrin päässä edessään.

– Laser, Mustavaara sanoi. Se näytti tulevan etuoikealta torilta lähtevän Torikatu-nimisen kävelykadun kulmasta.

– Vai jotain pahempaa, Takamäki sanoi. Poliisinkin erikoisjoukot käyttivät aseissaan lasertähtiä, mutta kuka tahansa saattoi ostaa sellaisen. – Se voi olla ase eli varuillaan nyt.

Poliisit nousivat autosta. Takamäen mielessä kävi, pitäisikö majasta ottaa suojakilpi, mutta Mustavaara eteni jo hitaasti kohti Torikadun kulmasta näkyvää valoa. Takamäki kiersi vasemmalle pitääkseen eron Milkaan.

Laserosoittimilla oli toisinaan häiritty lentoliikennettä. Pilotit olivat raportoineet koneita osoittaneista säteistä lennonjohtoon, joka puolestaan oli ilmoittanut poliisille. Takamäkin muisti ainakin kerran olleensa mukana tällaista idioottia etsimässä, mutta se oli toivotonta.

– Pudota laser, Milka käskytti. Oikea käsi oli aseensa perällä. – Tämä on poliisi, pudota laser.

Valo tärisi, mutta pysyi Milkan rinnassa. Äkkiä se kääntyi Joonakseen. Tällainen tehovalo saattoi olla vaarallinen sinänsä, vahingoittaa silmiä. Puhumattakaan siitä, jos se oli aseensa tähtäin.

Laser lähti varjossa olevan kulmauksen takaa ehkä kahdenkymmenenviiden metrin päässä. Seinien valomainokset tai katulamput eivät siihen yltäneet, joten poliisit eivät nähneet, kuka laseria piteli.

Takamäki tunsi pulssinsa nousevan, kun hän otti pistoolin vyökotelosta ja jatkoi lähestymistä. Hän piteli asetta kaksin käsin ja osoitti sillä maahan. Vasen jalka meni aina edellä ja oikea seurasi. Ampuma-asento pysyi koko ajan, kun Takamäki eteni.

Jos hän pääsisi kohteen lähelle, pistoolin voisi vaihtaa sähkölamauttimeen.

– Pudota laser, Milka käskytti edetessään. – Ole hyvä ja mene maahan. Poliisi varautuu käyttämään voimakeinoja.

Nuori ääni huusi. – Vitun kytät, mä ammun teidät!

Takamäki aisti uhon huudossa. Se ei ollut epävarmaa nuoruuden uhoa, vaan täynnä vihaa. Äkkiä Joonas Takamäki tajusi, etteivät he olleet ilmoittaneet tilanteesta johtokeskukseen. Joonas otti virvepuhelimen rintataskustaan ja alkoi puhua siihen:

– Ylä-Malmin tori. Nollakuusi. Koodi tarkoitti, että viranomainen oli uhattuna. Partioita tulisi lisää ja pian. – Poliisia uhataan mahdollisesti aseella. Laser esillä. Tilanne uhkaava, mutta epäselvä.

Johtokeskus kuittasi ja ilmoitti lähettävänsä partioita.

Laser oli kohdistettu Mustavaaraan. Takamäki kiersi vielä jyrkemmin vasemmalle saadakseen valonlähteeseen lisää kulmaa. Välimatkaa oli viitisentoista metriä.

– Saatanan kytät!

– Ole hyvä ja mene maahan! Mustavaara jatkoi.

Joonas Takamäki huomasi, kuinka baareista tuli ulos muutamia uteliaita katsomaan, mistä huudeltiin. Samoin kauppakeskukseen menevät ihmiset pysähtyivät seuraamaan tilannetta. Jotkut kaivoivat puhelimensa ja ryhtyivät kuvaamaan.

Takamäki yritti huitoa käsillään ihmisiä suojautumaan,

mutta kukaan ei tehnyt elettäkään seuratakseen hänen keho-
tustaan. Ihmiset jäivät paikalleen seisomaan.

Lopulta Takamäki huusi: – Sivulliset poistukaa. Tämä on
vaarallinen poliisitilanne. Poistukaa paikalta, olkaa hyvä.

Käskyn loppuun lisätty ”olkaa hyvä” tuntui kornilta täl-
laisessa tilanteessa, mutta kohteliaiden fraasien käyttö oli
poliisiammattikorkeakoulussa iskostettu mieleen. Varmaan
sen takia, ettei vahingossakaan kiroilisi käskyjen väliin. Sanat
saattoivat eskaloida tilannetta. Nyt niillä ei kuitenkaan ollut
mitään vaikutusta.

– Ase! Milka Mustavaara huusi, pysähtyi ja nosti pistoo-
linsa tanaan.

Takamäki teki samoin ja meni kyyryyn tekeytyäkseen
pienemmäksi. Matkaa lasermieheen oli vajaa parikymmentä
metriä.

– Pudota ase, Mustavaara käskytti. – Poliisi on varautunut
käyttämään voimakeinoja. Myös asetta.

Pitäisi olla poliisikoira, Takamäki ajatteli. Hän koetti kes-
kittyä tilanteeseen siitä huolimatta, ettei nähnyt asetta eikä
edes oikein uhkaajaakaan pimeässä kulmauksessa.

Valopiste kääntyi äkisti Takamäkeä kohti, ja hän huomasi
sen osoittavan rintaansa. Suojaliivi pysäyttäisi normiluodin,
muttei erikoisluotia. Sellaisiakin oli rosvoilta löytynyt, mut-
ta tämä tyyppi oli joku sekopää. Ehkä itsemurhakandidaatti,
joka yrittäisi provosoida poliisin ampumaan. Helvetin han-
kala tilanne.

Laser kääntyi nopeasti edestakaisin Mustavaarasta Taka-
mäkeen. Mustavaara jatkoi käskyttämistä ja sai jälleen laser-
säteen itseensä.

Molemmilla poliiseilla oli reilu kymmenisen metriä mat-

kaa kulmauksessa olevaan uhkaajaan, kun valo sammui.

Mustavaara jatkoi käskytystä. Takamäen ensimmäinen tunne oli helpotus, ja seuraavaksi hän ajatteli, että tuntematon uhkaaja piti saada kiinni. Oliko tämä edelleen talon kulmassa vai ehtinyt jo paeta? Sitä oli mahdoton sanoa. Mustavaaran huudot peittivät kaikki äänet. Takamäki eteni talon kulmalle samaan aikaan kuin parinsa. Lasertyyppiä ei näkynyt.

Poliisit jatkoivat pimeältä kulmalta eteenpäin. Aseet olivat esillä, mutta ne osoittivat maahan. Edessä oli pieni aukio ja toistakymmentä ovea. Yksi kävelyväylä lähti Torikadulta talojen väliä oikealle, ja toinen jatkoi eteenpäin Kirkonkyläntielle. Yhtään pakenevaa hahmoa ei näkynyt missään suunnassa.

– Oliko se ase? Takamäki kysyi Mustavaaralta ja palautti pistoolinsa koteloon.

Kauempaa kuului poliisiautojen sireenejä, jotka lähenivät.

– Mielestäni mä näin asean tai ainakin jonkin esineen, joka muistutti asetta. Silloin kun se käänsi sen sua kohti, se piti sitä kuin pyssyä. Se tuli vähän siitä kulman takaa esiin. Mun mielestä siinä oli kahva ja piippu sekä joku mötikkä.

– Tuntomerkit?

Mustavaara pudisti päätään. – Ei havaintoa. Varmaan tummat vaatteet. Ehkä huppu?

– Ehkä?

– Niin, Mustavaara vastasi. – Se oli niin pimeä kulma, ettei mitään erottanut. Äänen perusteella noin parikymppinen tai nuorempi suomea äidinkielenä puhuva mies.

Joonas Takamäki nappasi virveradion rintataskusta ja otti yhteyden keskukseseen. Silmät kiersivät ympäristössä, mutta hän ei nähnyt ketään, jonka perään olisi ollut syytä lähteä. Takamäki kertoi radioon keikan ja vähäiset tuntomerkit.

Hän ilmoitti myös partion kykenevän jatkamaan töitä pienen tauon jälkeen. Suurhälytys peruttiin.

Poliisin johtokeskuksen päivystäjä kirjaisi ilmoituksen. Tutkijat saivat päättää, lähdetäisiinkö juttua selvittämään tarkemmin ja noutamaan lähialueiden valvontakamerakuvia.

Vasta nyt Joonas Takamäki huomasi sateen kastelleen hänen lyhyet hiuksensa läpimäriksi. Kummallinen keikka, hän pohti. Tilanne oli uhkaava, mutta silti tapahtumat tuntuivat melkein kuin joltain leikiltä. Onneksi kumpikaan heistä ei ollut ampunut.

Sitten Takamäki mietti työvuoroa taaksepäin, mutta ei muistanut, että kumpikaan heistä olisi mennyt kehumään säätä.